

Europese Volksuniversiteit - 6 februari 2019 Slotbeschouwingen door Isabelle Pypaert Perrin

Sommigen waren ontgoocheld over de geringe aanwezigheid van leden van het Europese Parlement en de Europese Commissie. Anderzijds was het vandaag wel heel bemoedigend te zien welke kwalitatief hoogstaande dialoog we hebben kunnen voeren.

Welk hart onder de riem kregen we niet door hier samen te komen in het Europese Parlement vanuit verschillende landen, om van elkaar te leren, samen na te denken en effectief voorstellen te kunnen uitwerken ! We zullen die voorstellen meenemen naar wie er vandaag niet bij waren en ze gebruiken met het oog op de komende Europese verkiezingen.

Ja, het is zeker nodig nog meer mensen voor onze zaak warm te maken, maar **laten we deze ontmoeting vandaag ook zien als een stap op de weg die we al 40 jaar lang bewandelen om te bouwen aan een Europa voor iedereen. Het is de weg die mensen en gezinnen in grote armoede al jaren gaan, samen met vrienden die met hen verbonden zijn in het hart van de Europese instellingen**, Paul, Jacques, Robert en nog anderen, ambtenaren en parlementsleden, in het bijzonder de leden van de fractie « extreme armoede en mensenrechten », de leden van NGO's of van de netwerken tegen armoede. Zij zijn er samen met ons van overtuigd dat zonder de armsten de mensenrechten en de vrede in Europa niet gegarandeerd kunnen worden.

Het is door die weg te gaan dat we vandaag ernstig genomen en als partners beschouwd worden, ook al worden we niet altijd gehoord in de school van onze kinderen, ook al lijkt het onrecht dat we meemaken iedereen in onze straat of gemeente koud te laten, ook al blijft het moeilijk leven, ook al blijft armoede kinderen en ouders uit elkaar halen en zijn sommigen onder ons nog altijd gedoemd om buiten de wet en rechtenloos te leven.

Alin zei ons vanmorgen : « Ik was ziek en ging naar de dokter. Hij zei me : « Ik kan niets voor je doen want je hebt geen identiteitskaart ». Was het erger geweest, had men mij dan misschien laten sterven ? »

Ondanks alles hebben we alle stormen doorstaan, hebben we gevochten en blijven we vechten opdat niemand aan de kant zou blijven staan in onze wijken, onze dorpen, in ons land, en brengen we dit aan tot op het Europese niveau.

We hebben aan Europa nieuwe en essentiële vragen gesteld, we hebben kennis met hen gedeeld en politieke voorstellen gelanceerd die kunnen rekenen op de steun van hen die elke dag met geweld en armoede te maken hebben, en die de motor zijn voor een rechtvaardigere wereld.

Deze oproep om niemand aan de kant te laten, die in ons hart en onze dagelijkse strijd gegrift staat, is een politieke eis geworden binnen de internationale gemeenschap en Europa.

In 2015 zijn we er effectief geslaagd om 2030 aan te duiden als timing voor de internationale gemeenschap om komaf te maken met armoede door niemand nog uit te sluiten. Om dit te bereiken hebben mensen in armoede, vertegenwoordigers van universiteiten, vakbonden, burgerbewegingen en instellingen van landen in het Noorden maar ook in het Zuiden, de handen in elkaar geslagen.

Het was een radicaal nieuwe koers, in schril contrast met de Millenniumdoelstellingen voor Ontwikkeling (2000), die het aantal mensen die leven onder de armoedegrens slechts tot de helft wilden terugbrengen. Deze aanpak ging er van bij het begin van uit dat men bepaalde mensen niet zou bereiken en was fundamenteel in strijd met de mensenrechten.

Sinds 2015 hebben de Europese lidstaten zich geëngageerd om de nieuwe (en vernieuwende) richting in te slaan om armoede in al haar vormen uit te roeien door niemand nog langer uit te sluiten.

Ook al kost het vandaag weinig moeite om te zien dat de wereld geconfronteerd wordt met grote uitdagingen, dat Europa kwetsbaar is geworden, en dat te veel beloftes niet worden nagekomen, toch staan we er en laten we de moed niet zakken.

We blijven geloven in een Europa van de ontmoeting, want om het hoofd te bieden aan de armoede moeten we elkaar leren kennen, onze ideeën, onze succeservaringen en onze vragen delen, over grenzen heen onze inzichten en onze krachten bundelen. We blijven geloven in een Europa waarin elk dezelfde waardigheid kan ervaren omdat we opkomen tegen de totale vernedering van mensen, waar ze ook leven en waarvandaan ze ook komen.

We blijven erin geloven zonder de moed te laten zakken omdat we een voorbeeld nemen aan de moeders die elke dag opstaan zonder te weten hoe ze hun kinderen die dag te eten gaan geven, maar toch opstaan en op weg gaan.

We blijven erin geloven omdat we een voorbeeld nemen aan Meneer Joseph en zijn burens in Madagascar. Hun wijk staat voortdurend onder water. Vol moed gaan ze samen aan de slag om greppels te draineren, wegen aan te leggen opdat tenminste hun kinderen niet vast komen te staan in het stilstaande water en naar school kunnen gaan. Zij helpen wie geïsoleerd is en minder kracht heeft. Elke dag, zonder ophouden, met opgeheven hoofd. En ze wachten al 20 jaar op internationale hulp om het hoofd te bieden aan de overstromingen met andere middelen dan hun moed, handen en schoppen. Ook hier draagt Europa verantwoordelijkheid.

Er zijn veel Meneer Josephs in de wereld, en er zijn er vandaag veel aanwezig in deze zaal, die dagelijks opkomen tegen armoede, die solidaire banden smeden, die dingen mogelijk maken, vooral voor de kinderen ! Met weinig middelen blijven ze delen en maken ze ruimte voor anderen die nog ongelukkiger leven.

Al die mensen overal ter wereld tonen ons een weg : om op vandaag de vele uitdagingen aan te gaan die ons als persoon te boven gaan, kunnen we elkaar geen andere zekerheid geven dan ons te verenigen, en onze inzichten en krachten te bundelen.

We moeten elkaar de zekerheid geven ons zodanig te verbinden dat niemand aan de kant blijft staan, vanuit de ervaring dat, als er ook maar iemand aan de kant blijft staan, niets gegarandeerd is voor de anderen.

Deze eis om niemand uit te sluiten is opgenomen in internationale verdragen en alle akten die de mensenrechten verdedigen. De mensenrechten waarvan we vandaag hebben gezegd dat voor ons bovenal belangrijk is het recht man of vrouw te mogen zijn, het recht om als mens te bestaan.

Deze eis om niemand uit te sluiten staat vermeld in het bijgewerkte sociale charter dat alle landen en de Europese Unie zouden moeten ratificeren (bekrachtigen) en in de procedure om collectief bezwaar in te dienen.

Deze gedachte is ook opgenomen als een van de fundamenteën van het Europese sociale recht, een verwezenlijking van de laatste jaren.

Rest nog om deze eis beter te vertalen in politieke actie in onze landen en in de Europese Unie, door onszelf te verplichten na te gaan of de beleidskeuzes en programma's daadwerkelijk onze armste medeburgers bereiken. Dit zal grote veranderingen vragen, omdat deze beleidskeuzes en programma's nooit werden opgesteld of uitgewerkt om prioriteit te geven aan hen die het moeilijkst te bereiken zijn.

Waar kunnen we de mazen in het net vinden, waardoor bepaalde mensen voor de administratie eenvoudigweg niet bestaan? Waar kunnen we nagaan waarom zoveel mensen niet opeisen waar ze recht op hebben ? Waar gaan we de schendingen van de rechten en de discriminatie in situaties van extreme armoede onderzoeken ?

Met de woorden van Meneer Banier : om te bouwen aan een Europa waarin iedereen meetelt, kunnen we niet meer voorbij aan de ervaring en de kennis van hen die dag en nacht opboksen tegen armoede. Zij hebben een lengte voorsprong op de anderen omdat ze reeds zo lang bezig zijn met doen wat onmogelijk lijkt.

Ik denk aan ouders van geplaatste kinderen, die de moeite doen om maatschappelijk werkers op te leiden opdat anderen niet met dergelijke onrechtvaardigheid te maken zouden krijgen.

Ik denk aan de jongeren van Centraal-Afrika, die in actie kwamen wanneer de crisis in hun land het ergst was, zonder angst voor geweld, om met de kinderen boeken te lezen, zodat kennis en vrede ook hun deel zou zijn.

Ik denk aan de jonge minderjarigen die vandaag in Europa aankomen, die geloven dat er hier toekomst is, en die op straat leven en elkaar helpen om het hoofd boven water te houden.

Al die mensen herinneren er ons met hun moed en volharding aan dat we de gelijkwaardigheid van de mens centraal moeten blijven stellen in onze projecten, en prioritair aandacht hebben voor de toekomst van de kinderen. Zij zijn het kompas dat de wereld en Europa vandaag nodig hebben.

Maar opdat ze ons kunnen helpen de juiste koers te blijven varen, moeten we ruimte blijven maken voor ontmoeting, voor kruising van kennis en voor participatie, zoals we dat vandaag hebben gedaan. Dit moet op alle niveaus gebeuren, in scholen, ziekenhuizen, universiteiten, lokale gemeenschappen, en in alle politieke geleidingen van onze landen en Europa.

Gaandeweg zullen we leren hoe te denken, beslissen en handelen met hen die er nog nooit konden genieten van het leven in een democratie.

Als we om ons heen kijken, dan kunnen we zeggen dat er donkere wolken aan de horizon samepakken, maar ook dat we redenen tot hoop hebben : de armsten laten de moed niet zakken, de verdedigers van de mensenrechten evenmin.

Ook de jongeren laten de moed niet zakken. Zij hebben misschien wel een meer heldere kijk op de wereld dan wijzelf. Deze jongeren protesteren niet alleen, maar proberen ook nieuwe wegen en manieren uit om zich te organiseren, om samen gemeenschap te vormen.

Zij zien dat de wereld bij het begin van de 21ste eeuw heel snel verandert en dat er een groeiende tendens is om mensen uit te sluiten, wat aanleiding geeft tot angst en pessimisme, tot wantrouwen tegenover de instellingen en tot de opkomst van extremistische bewegingen. En dat terwijl onze wil om niemand uit te sluiten net zorgt voor het nodige herstel van vertrouwen om een begin te maken met de grote veranderingen die nodig zijn voor de toekomst van de mensheid.

Aan ons om hen te steunen en aan te moedigen zich te verenigen met hen die voor niemand bestaan, om te zorgen voor de schok die nodig is om een antwoord te geven op de uitdagingen van onze tijd.

Deze Europese volksuniversiteit loopt ten einde en straks gaan we weer elk onze eigen weg.

We zullen blijven zorgen voor wetten en richtlijnen op mensenmaat, en instellingen blijven aan de tand voelen op alle niveaus. Maar bovenal zullen we overal waar we leven hen opzoeken die nog te kort zijn, die er vandaag niet bij konden zijn, niet omdat ze een belangrijke andere vergadering of een te volle agenda hadden, maar omdat ze zich nog in schaamte en angst hullen, en niet weten dat ze iets belangrijks te vertellen hebben.

Elke dag willen we werken aan een Europa waarin iedereen meetelt. Het is dit Europa dat de wereld nodig heeft, een Europa dat opkomt voor de gelijkwaardigheid van iedereen, met respect voor de aarde, binnen de eigen grenzen en daarbuiten.

Een van onze vrienden zei onlangs : « De weg is nog lang. Als we ons verenigen dan wordt de weg korter ». En precies daarom zou ik nog het woord willen richten tot de afgevaardigden van ATD Vierde Wereld in Groot-Brittannië die zich in deze zaal bevinden, jullie, die altijd al op de eerste rij stonden als het ging om armoedebestrijding en het recht op een gezinsleven : we blijven samen, en rekenen ook op jullie voor de volgende Europese volksuniversiteit.